

แนวทางการป้องกันและการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Means to Prevent and to Solve Corruption Based on the Opinions of the
People in North East Thailand

วิไลวงศ์ กฤษณะภูติ, ภูวนิดา คุณผลิน และสมศักดิ์ พรพันธุ์
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Abstract

The objectives of this research were to study the opinions of the people in North East Thailand on the methods of corruption, the practice of its prevention and solution and the means to prevent and to solve the problem. A qualitative research, the 39 informants consisted of farmers, business people, government workers, retired government officials, wage earners, teachers and students. The instruments for data collection included semi-structured interview forms, in-depth interview, focus group discussion and field notes. Triangulation was used to check the data which were descriptively analyzed.

The findings were as follows :

1. In the opinions of people in North East Thailand, the methods of corruption included the following : procurement tactics, “Kintamnam” (free flow intakes), position appointment, bribery, bidding for projects, commission fees and patronage. Different techniques were used in these methods.
2. The practices to prevent and to solve corruption in the opinions of people in the North East included the following : appointing a committee to monitor the procurement with strict scrutiny measures; fair examination process in appointing persons to positions without patronage favoritism, and e-auction.
3. As for the means to prevent and to solve corruption, people in North East suggested the following : the agency administration must adhere to the rules and regulations; strictly observing the principles of good governance; an anti-corruption group should be set up at various levels --from the village up to the nation; and at all levels of education curricula should be initiated to teach about corruption-- the problem, the causes and ways to solve it.

Keywords : means to prevent and to solve corruption , opinions of North East people.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาสภาพการป้องกันและการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน และแนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 39 คน ประกอบด้วย เกษตรกร นักธุรกิจ พนักงานราชการ ข้าราชการบำนาญ ผู้รับจ้าง ครูอาจารย์ และนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง แนวทางการสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แนวทางการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน และสมมุติฐานที่ 1 มีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Data-Triangulation) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง การกินตามน้ำ การเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานหรือการสมัครเข้าทำงาน การรับสินบาทคาดสินบน การประมูลโครงการ (การฮั้วกัน) การรับค่าคอมมิชชั่น และระบบพวกพ้องหรือระบบอุปถัมภ์ แต่ละวิธีต่างก็มีการทุจริตคอร์รัปชันแตกต่างกัน
2. สภาพการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หน่วยงานได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการตั้งกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ที่มีมาตรการเคร่งครัด การรับบุคคลเข้าทำงานได้ผ่านการสอบกลั่นกรองด้วยความยุติธรรม ไม่มีระบบพวกพ้องหรือระบบอุปถัมภ์ วิธีการป้องกันการประมูลโครงการ (การฮั้วกัน) โดยใช้ E-auction
3. แนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฝ่ายบริหารขององค์กรควรยึดระเบียบราชการอย่างเคร่งครัดตามหลักธรรมาภิบาล ควรจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศ และควรสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาการทุจริตคอร์รัปชัน : ปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ถึงระดับอุดมศึกษา

คำสำคัญ : แนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน ทัศนคติของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทุจริตคอร์รัปชัน หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นปัญหาสังคม (Social Problem) ประเภทหนึ่งที่ฝังรากลึกมายาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นคำไทยที่ใช้มาตั้งแต่อดีต ซึ่งแต่เดิมจะหมายถึง การฉ้อโกงสิ่งที่เคยเป็น หรือสิ่งที่ควรเป็นของราษฎร์ ในระยะหลังนิยมใช้คำว่า “การทุจริตคอร์รัปชัน” จึงทำให้ประชาชนได้เข้าใจง่ายขึ้นและมักจะใช้คำนี้ในความหมายที่กว้าง รวมถึงการทุจริตฉ้อฉลของผู้ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวทุกรูปแบบ (วิทยากร เชียงกูล, 2557)

การทุจริตคอร์รัปชัน ก็คือ การเบียดบังโดยใช้อำนาจหน้าที่ราชการ หรือการเบียดบัง ยักยอกทรัพย์สินของรัฐของสาธารณะ บางครั้งจึงรวมถึงการกินสินบาทคาดสินบน และการแสวงหาอำนาจโดยวิธีอันผิดทำนองคลองธรรม บางครั้งการทุจริตคอร์รัปชันหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง ก็จะหมายถึงการริดนาทาเร้นประชาชนและเบียดบังทรัพย์สินของหลวงเป็นของตน (น.ส.พ. ไทยรัฐ, 2544) ประเภทของการคอร์รัปชันมีหลายประเภท เริ่มตั้งแต่การเข้าสู่

ตำแหน่งหน้าที่การงาน มีการเรียกร้อยผลประโยชน์ทั้งในรูปตัวเงินหรือของมีค่า การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหารายได้ โดยใช้ตำแหน่งเรียกร้อยผลประโยชน์ต่างๆ ระบบพวกพ้อง คนสนิท หรือระบบอุปถัมภ์ โดยใช้ความเป็นญาติ คนสนิท หรือพวกพ้อง เพื่อจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทน การใช้เวลาและสิ่งของราชการในบางส่วนตัว ก็จัดว่าเป็นการคอร์รัปชันอีกประเภทหนึ่ง นอกจากนี้ มีประเภทฝากเด็กเพื่อการศึกษา หมายถึง การฝากบุตรหลาน หรือเด็กของคนสนิทเข้ารับการศึกษาจากสถานศึกษา ของขวัญของกำนัลในโอกาสพิเศษ การจัดซื้อจัดจ้างประกวดราคาวัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นประเภทคอร์รัปชันที่มีการกระทำกันมาก (รัตนะ บัวสนธ์, 2546) นอกจากนี้ก็จะมี การกินตามน้ำ การประมูลโครงการ (ฮั้วกัน) การรับค่าคอมมิชชั่น

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ได้จัดทำดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันเมื่อ 2556 ชี้ว่าประเทศไทยได้คะแนนความโปร่งใสเพียง 38

จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งนับเป็นลำดับที่ 85 จาก 175 ของประเทศที่ทำการสำรวจ (อิสรกุล อุมทเขต, 2557) สำหรับประเทศไทยเมื่อพิจารณาการคอร์รัปชันกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานภาครัฐจะพบว่า งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2557 มีจำนวน 2,525,000 ล้านบาท กระทรวงที่ถูกร้องเรียนว่ามีการคอร์รัปชันสูง ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นอันดับ 1 เป็นเงิน 481,338 ล้านบาท งบกลางนายกรัฐมนตรี มีวงเงินสูงเป็นอันดับสองคือ 345,456 ล้านบาท กระทรวงมหาดไทยซึ่งดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีงบประมาณสูงถึง 328,755 ล้านบาท (รัตนพงษ์ สอนสุภาพ, 2557)

การทุจริตคอร์รัปชันมีหลายวิธี เช่น มีรูปแบบและวิธีการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้พบแนวทางการแก้ไข มี 3 มาตรการ ได้แก่ มาตรการด้านบุคคลควรปลูกฝังจิตสำนึกและมีการธรรมาภิบาลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และควรต่อต้านผู้ที่กระทำการคอร์รัปชันโดยไม่ให้สิทธิใดๆ ในสังคมอีก ถ้ามีการถูกจับได้ มาตรการที่ 2 คือ ทางด้านการบริหาร ควรแก้ไขกฎระเบียบและกฎหมายที่บังคับใช้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎระเบียบที่บังคับใช้กับราชการ หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการลงโทษให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น มาตรการที่ 3 เกี่ยวกับการจ้างงานนอกและจ้างยัดเยียดที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการคอร์รัปชันของข้าราชการ ควรมีการตั้งกระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจน รวมถึงการปลูกฝังของค่านิยมและวัฒนธรรมประเพณี ปลูกฝังจิตใจและจิตสำนึกให้ทราบถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อผู้อื่นและต่อตนเอง (ภานุ ลวกกุล, 2545) เหล่านี้คือรูปแบบส่วนหนึ่งของการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งผลของการทุจริตคอร์รัปชันจะส่งผลกระทบต่อชุมชน สังคม และประเทศหลายประการ อาทิ จะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงของสังคม และประเทศชาติ ก่อให้เกิดการสูญเสียงบประมาณแผ่นดิน การสูญเสียงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนจะได้รับการบริการสาธารณะที่ไม่มีคุณภาพ ทำให้ระบบการบริหารอ่อนแอ และก่อให้เกิดค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง (ผลกระทบที่เกิดจากการคอร์รัปชัน, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เว็บไซต์, 2557)

สำหรับแนวทางการป้องกันและการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวบรวมจาก 19 จังหวัด ซึ่งมีประชากร 21,697,488 คน จำแนกเป็นชาย 10,821,348 คน และหญิง 10,876,104 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, เว็บไซต์, 2557) จากการสัมภาษณ์เบื้องต้นของผู้ใช้บริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สถาบันการศึกษา และองค์กรภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

ทั้งประชาชนทั่วไปในกลุ่มนักธุรกิจ เกษตรกร ผู้รับจ้าง ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา มีความเห็นว่า หน่วยงานบางแห่งมีการคอร์รัปชัน เช่น การเข้าสู่ตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การกินตามนี้ การบำรุงการศึกษา ซื่อสัตย์ เก้าอี้ ให้แก่นักเรียน มีระบบพวกพ้องหรือระบบอุปถัมภ์ที่ช่วยเหลือพวกพ้องของตนเอง เหล่านี้นับเป็นวิธีการคอร์รัปชันรูปแบบต่างๆ ซึ่งทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการพัฒนาประเทศ สิ้นเปลืองเป็นจำนวนมาก ข้อมูลเหล่านี้คาดว่าจะไม่มีผู้ใดร้องเรียนไปที่ ปปช. และเป็นข้อมูลเชิงลึกในท้องถิ่นชนบท ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะวิจัยเรื่องแนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เพื่อจะใช้ประโยชน์ในการเป็นแนวทางป้องกันปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาสภาพการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป เป็นผู้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 39 คน

การกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้กำหนดตามความเหมาะสมของสถานการณ์ (ชาย โปธิสิตา, 2550)

การเลือกผู้ให้ข้อมูล เลือกโดยกระจายตามสถานภาพตามอาชีพของผู้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับวิธีการทุจริตคอร์รัปชัน สภาพการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันและแนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เพื่อสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)

3. แนวทางการสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันข้อมูลและหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน
4. สมุดจดบันทึก

ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่ มีนาคม 2558 ถึง มิถุนายน 2558

ขั้นตอนการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสำรวจพื้นที่ได้เลือกภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ศึกษา เลือกโดยเจาะจง (Purposive Selection) เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือประชาชนมีทัศนคติองค์กรภาครัฐ มีการคอร์รัปชัน อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล) เจ้าหน้าที่สถาบันการศึกษา เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจ เกษตรกร ผู้รับจ้าง ทั้งยังมีความยินดีให้ทัศนะเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานราชการ ทั้งรูปแบบ วิธีการ และแนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน จึงได้เลือกภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูล เริ่มตั้งแต่การสัมภาษณ์ผู้รู้เกี่ยวกับบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ของผู้ให้ข้อมูล โดยกระจายตามสถานภาพด้านอาชีพของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทุจริตคอร์รัปชัน สภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่ได้ดำเนินการ และเสนอแนะแนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนะของประชาชน โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์ ได้ตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigate Triangulation) โดยการตรวจสอบว่า ผู้วิจัยแต่ละคนได้ข้อมูลต่างกันอย่างไร ซึ่งมีผู้วิจัยเก็บข้อมูลหลายคน และได้ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้องหรือไม่ ทั้งแหล่งเวลา สถานที่ และบุคคล

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แนวทางการสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตผู้ให้ข้อมูล มาจัดหมวดหมู่เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย หากข้อมูลไม่ชัดเจนต้องถามแบบตะล่อม (Probe) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และโคัดคำพูด เพื่อยืนยันข้อมูล ได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) หลังจากนั้นได้สนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อค้นหาแนวทางการป้องกันและ

แก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน ตามทัศนะของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 4 การเผยแพร่ผลการวิจัย ผู้วิจัยจะได้เผยแพร่ผลการวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 3 ของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร่วมกับเครือข่ายของสถาบันการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐาน

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 39 คน อายุมากที่สุด 80 ปี จำนวน 1 คน อายุน้อยที่สุด 22 ปี จำนวน 2 คน เป็นชาย 19 คน หญิง 20 คน อายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มากที่สุด 15 คน รองลงมา อายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี จำนวน 11 คน อายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี จำนวน 6 คน อายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี จำนวน 4 คน อายุอยู่ในช่วง 71-80 ปี จำนวน 2 คน และอายุอยู่ในช่วง 61-70 ปี จำนวน 1 คน

ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดขอนแก่นมากที่สุด จำนวน 20 คน รองลงมา กาฬสินธุ์ จำนวน 5 คน ชัยภูมิ 3 คน นครราชสีมา หนองคาย และร้อยเอ็ด จำนวนแห่งละ 2 คน นอกจากนี้มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดมหาสารคาม นครพนม หนองคาย มุกดาหาร และอุบลราชธานี จำนวนจังหวัดละ 1 คน

สถานภาพสมรส จำนวน 20 คน โสด จำนวน 12 คน และเป็นหม้าย จำนวน 1 คน

ระดับการศึกษา ระดับปริญญาโท จำนวน 17 คน รองลงมา จบระดับปริญญาตรี จำนวน 12 คน จบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน จบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน และจบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน จบระดับปริญญาเอก อนุปริญญา และกำลังเรียนระดับปริญญาตรี จำนวนกลุ่มละ 1 คน

อาชีพ เจ้าหน้าที่เทศบาล จำนวน 7 คน ข้าราชการ และพนักงานสถานศึกษาภาครัฐ จำนวนกลุ่มละ 5 คนเท่ากัน เจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบล และรับจ้าง จำนวนกลุ่มละ 4 คนเท่ากัน เจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการบำนาญ กลุ่มละ 3 คนเท่ากัน กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี และพนักงานสถานศึกษาเอกชน จำนวน 2 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้รับเหมาก่อสร้าง เจ้าหน้าที่สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด และเกษตรกรรวม จำนวนกลุ่มละ 1 คน

2. วิธีการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนะของประชาชน

ประกอบด้วย 7 วิธี หรือ 7 ด้าน ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง การกินตามน้ำ การเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงาน การรับสินบาทคาดสินบน การประมูลโครงการ (การฮั้วกัน) การรับค่าคอมมิชชั่น และระบบพวกพ้องหรือระบบอุปถัมภ์

(1) ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตั้งงบประมาณไว้จำนวนหนึ่ง แต่ได้จ่ายให้แก่ผู้ผลิต หรือผู้ส่งสินค้าจำนวนที่น้อยกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ ส่วนต่างเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจะเอาไว้อีก และจะออกใบเสร็จให้แก่ผู้จัดทำสินค้าอุปกรณ์ตามงบประมาณ ซึ่งเป็นการคอร์รัปชันวิธีหนึ่ง นอกจากนี้ได้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งหนึ่งได้จัดซื้อจัดจ้างผ้าห่ม เพื่อจะนำมาแจกประชาชน ได้จัดซื้อผืนละ 200 บาท จำนวน 100,000 ผืน อันที่จริงผืนละ 120 บาทเท่านั้น กรณีนี้ชาวบ้านได้ออกมาท้วงติงและร้องเรียนสื่อ และผู้บังคับบัญชาที่เหนือกว่า สำหรับครุภัณฑ์หรืออุปกรณ์ที่ตั้งงบประมาณไว้ แต่มีการล็อกสเปก หรือไม่ก็มีการถอดอุปกรณ์นั้นๆ ออก ทำให้ผู้ซื้อจ่ายน้อยลง ผู้จัดซื้อได้เบิกเงินตามงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้างเกี่ยวกับวัสดุการศึกษาส่วนใหญ่ มีการจัดซื้อจัดจ้างเกี่ยวกับกระดาษ สมุด แท้มี ดินสอ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร ฯลฯ ผู้จัดซื้อได้จ่ายเงินน้อยกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ ส่วนต่างเจ้าหน้าที่ผู้จัดซื้อจัดจ้างเป็นผู้เอาเงินจำนวนนั้น การเข้าสถานที่การศึกษา มีการคอร์รัปชันเช่นกัน ผู้ทำหน้าที่จะไม่ออกใบเสร็จรับเงินให้ อีกประการหนึ่ง อาจารย์ในสถาบันการศึกษา ได้เซ็นสัญญาจัดจ้างในการวิจัยแก่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่ง การจ่ายเงินแก่อาจารย์คู่สัญญา ได้จ่ายน้อยกว่าในสัญญาที่ให้ไว้ เหล่านี้คือ การคอร์รัปชันด้วยวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

(2) การกินตามน้ำ

การกินตามน้ำเป็นพฤติกรรมหลอกลวง โดยผู้มาติดต่อแจ้งแก่คุณกรณีนว่าจะนำเงินไปให้คณะกรรมการสอบเพื่อเข้าเรียนวิชาต่างๆ เหล่านั้น แต่ไม่นำเงินไปให้คณะกรรมการสอบ เพราะเขาสอบได้ด้วยตนเอง เงินจำนวนนี้ผู้มาติดต่อจะเอาไว้อีกเรียกว่า กินตามน้ำ ในสถานศึกษาและในองค์กรหน่วยงานจะมีวิธีการคอร์รัปชัน โดยการกินตามน้ำเสมอๆ ซึ่งผู้คอร์รัปชันจะเสนอผู้สอบเข้าสถานศึกษาหรือองค์กรหน่วยงานหรือผู้ปกครองว่า จะขอเงินจำนวนเท่านั้นเท่านี้ไปให้คณะกรรมการสอบ ผลปรากฏว่า ผู้สอบสามารถสอบได้เองหรือนักเรียนคนนั้นสอบเข้าเรียนแพทย์ได้ด้วยตนเอง กรรมการสอบมีธรรมชาติไม่เคยมารับเงิน และไม่คิดจะทำเช่นนั้น กรณีนี้เรียกว่า การกินตามน้ำ

(3) การเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานหรือการสมัครเข้าทำงาน

การเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานหรือการสมัครเข้าทำงานมีการทุจริตคอร์รัปชันเกือบทุกแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สถานศึกษา กระทรวงมหาดไทย วงการตำรวจ กระทรวง

สาธารณสุข การจ่ายเงินจะมากน้อยเท่าใดไม่เท่ากัน ขึ้นกับแต่ละองค์กร

สำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งต้องเสียเงินให้แก่ผู้รับผิดชอบประมาณ 200,000 ถึง 300,000 บาท ซึ่งกรรมการหรือผู้รับผิดชอบเหล่านี้จะนำเงินที่ได้รับไปจัดสรรแบ่งปันกันกับกรรมการหรือผู้บริหารคนอื่น ๆ

ในการเข้าสู่ตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่งขององค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่ง กรณีรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการจะเลื่อนตำแหน่งเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต้องซื้อตำแหน่ง จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลถึง 600,000 บาท เมื่อได้เลื่อนตำแหน่งเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลได้เพียง 2 เดือนก็ถูกรถชนเสียชีวิต

ในสถานศึกษาได้มีการคอร์รัปชันเช่นกัน เช่น สมัครงาน ครูลูกจ้าง ผู้ปกครองพาลูกไปเข้าโรงเรียนระดับอนุบาล บางแห่งต้องเสียเงินถึง 100,000 บาท บางแห่งผู้ปกครองต้องเสียเงินให้แก่กรรมการรับสมัคร โดยแจ้งว่าเป็นการบำรุงการศึกษา จะนำเงินไปซื้อโต๊ะ เก้าอี้ให้นักเรียน จำนวนเงินที่ให้ขึ้นกับโรงเรียนแต่ละแห่ง

ในบางองค์กร เวลาสอบเข้าทำงานจะต้องเสียเงินให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในองค์กรนั้นๆ โดยจะเรียกเก็บคะแนนละ 30,000 บาท สมมติคะแนนผ่านเกณฑ์ 70 คะแนน ผลการสอบจะมีสำรองไว้ 3 กลุ่ม คือ ผู้ได้คะแนน 67 68 69 กรณีผู้ที่สอบได้ 67 คะแนน ซึ่งน้อยกว่าคะแนนผ่านคือ 70 คะแนน 3 คะแนน ก็จะต้องเสียเงิน 3 x 30,000 บาท รวมเป็น 90,000 บาท

(4) การรับสินบาทคาดสินบน

การรับสินบาทคาดสินบนได้มีหลายองค์กรที่รับสินบาทคาดสินบน ทั้งในองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล สถานศึกษา และสำนักงานที่ดิน

ในองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล ได้มีการติดสินบนเจ้าพนักงาน กรณีการเข้าทำงาน การโอนย้ายหรือการตรวจรับงาน การประเมินคุณภาพการศึกษา การอำนวยความสะดวกในการซื้อขายที่ดิน การรังวัดที่ดิน

จากการเก็บข้อมูลเชิงลึกได้พบว่า การติดสินบนเจ้าพนักงานในการเข้าทำงาน การโอนย้าย ผู้จะโอนย้ายได้นำเงินสิ่งของมาให้กรรมการผู้เกี่ยวข้อง จำนวนเงินขึ้นกับตำแหน่ง บางแห่ง 100,000 บาท บางแห่ง 200,000 บาท ถึง 300,000 บาท ชาวบ้านเรียกว่า ติดสินบนซื้อตำแหน่ง เงินจำนวนนี้คณะกรรมการจะแบ่งปันกันเอง มีการคอร์รัปชันเป็นคณะ เป็นระบบ การติดสินบนผู้รับเหมาซื้อวัสดุขององค์การ จะต้องให้ผู้ตรวจรับงาน ก็จะติดสินบนแก่ผู้ตรวจรับงานได้ ในสำนักงานที่ดินผู้มาใช้บริการจะติดสินบนให้เจ้าหน้าที่แผนกซื้อ-ขายที่ดิน เพื่ออำนวยความสะดวกทันการใช้

เวลาได้ นอกจากนี้ยังติดสินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐวัดสอบเขต เพื่อจะได้ให้เจ้าหน้าที่ไปวัดที่ดินก่อนลำดับที่จัดไว้

(5) การประมูลโครงการ (การฮั้วกัน)

การทุจริตคอร์รัปชันในการประมูลโครงการ (การฮั้วกัน) ได้ทำกันแทบทุกองค์กร ไม่ว่าจะกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข สำหรับกระทรวงมหาดไทยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนองค์กรหนึ่ง เมื่อมีการประมูลโดยเฉพาะเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การทำถนน ทำสะพาน ขุดบ่อน้ำ ปรับปรุงสถานที่ ขณะมีการประมูลโครงการก็มีการฮั้วกัน วิธีฮั้วกันมีหลายวิธี เช่น ถ้าใครต้องการโครงการ ผู้ไม่ต้องการโครงการก็จะขอรับเงินจากผู้ต้องการโครงการนั้นๆ ค่าตอบแทนของผู้สละสิทธิ์ส่วนมากจะคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ประมาณ 4 - 5 % ของงบประมาณโครงการ สำหรับองค์กรอื่นๆ นอกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ยังมีกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข การประมูลโครงการบางแห่งบางโครงการก็มีการฮั้วกัน ซึ่งจัดว่าเป็นวิธีการทุจริตคอร์รัปชันอีกวิธีหนึ่ง

(6) การรับค่าคอมมิชชั่น

การรับค่าคอมมิชชั่น เป็นการทุจริตคอร์รัปชันอีกวิธีหนึ่ง ในการจัดซื้อจัดจ้างหรือการประมูลโครงการ เจ้าของโครงการหรือผู้เกี่ยวข้องจะขอเงินจากผู้ที่ได้รับการประมูลโครงการหรือจากผู้รับเหมาโครงการ ปกติจะคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของวงเงินทั้งหมด เช่น 5 % หรือ 10 % บางแห่งจะคิดค่าคอมมิชชั่นสูงถึง 20 - 30 % ของวงเงินที่ได้รับในโครงการ

(7) ระบบพวกพ้องหรือระบบอุปถัมภ์

ได้มีองค์กรหน่วยงานหลายแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีการทุจริตคอร์รัปชันเกี่ยวกับระบบพวกพ้องหรือระบบอุปถัมภ์ เช่น มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลหรือผู้บริหารองค์กรจะช่วยเหลือพวกพ้องญาติมิตรเข้าทำงาน ตลอดทั้งการช่วยเหลือในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การพิจารณาความดีความชอบหากเป็นพวกพ้องของตนก็จะได้รับการสนับสนุนก่อนบุคคลอื่น บางองค์กรจะมีการรับพวกพ้องหรือบัณฑิตรุ่นน้องเข้าทำงาน ดังได้ยินคำกล่าวที่ว่า รุ่นพี่มีอุดมการณ์ดูแลรุ่นน้อง จะได้บริหารงานง่าย มีพรรคพวกเป็นฐาน บางแห่งเกินความจำเป็นขององค์กร

3. สภาพการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนะของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์กรหน่วยงานที่มีปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน ดังต่อไปนี้

(1) การจัดซื้อจัดจ้าง

องค์กรหน่วยงานได้มีวิธีป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเพื่อนร่วมงานได้ช่วยกันสอดส่องอย่างใกล้ชิด โดยไม่ทำผิดกฎหมาย

ต้องมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ ทั้งกรรมการตรวจสอบ ต้องมีมาตรการที่เคร่งครัด

(2) การกินตามน้ำ

องค์กรหน่วยงานได้มีวิธีป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันคือ รมณรงค์ให้การทำงานอย่างตรงไปตรงมาต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันตามนโยบายของรัฐบาล รมณรงค์ให้ประชาชนอย่าเชื่อคนง่าย อย่าเชื่อคนแอบอ้างว่า จะสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้

(3) การเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานหรือการสมัครเข้าทำงาน

องค์กรหน่วยงานได้มีวิธีป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันวิธีการนี้โดยได้ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด วิธีการรับบุคคลเข้าทำงานได้มีการสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือก เน้นคนเก่ง คนดีเข้าทำงาน ไม่เลือกพวกพ้อง

(4) การรับสินบาทคาดสินบน

องค์กรหน่วยงานได้ป้องกันการให้สินบาทคาดสินบน โดยองค์กรได้ปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เมื่อทำงานได้ผลดีมีประสิทธิภาพแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องไปให้สินบนแก่คณะกรรมการประเมินผลงาน และได้ต่อต้านการรับสินบาทคาดสินบนอีกด้วย

(5) การประมูลโครงการ (การฮั้วกัน)

วิธีป้องกันการประมูลโครงการ (การฮั้วกัน) บางหน่วยงานได้ใช้ E-auction โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(6) การรับค่าคอมมิชชั่น

วิธีป้องกันการรับค่าคอมมิชชั่นขององค์กรหน่วยงาน โดยการประชุมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ไม่ให้รับค่าคอมมิชชั่น ออกระเบียบไม่ให้รับค่าคอมมิชชั่น และได้ตั้งกรรมการติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับการรับค่าคอมมิชชั่นอย่างเข้มงวด

(7) ระบบพวกพ้องหรือระบบอุปถัมภ์

องค์กรหน่วยงานได้มีวิธีป้องกันเกี่ยวกับระบบพวกพ้องหรือระบบอุปถัมภ์เกี่ยวกับการรับบุคคลเข้าทำงาน โดยให้มีการรับบุคคลโดยการสอบคัดเลือกหรือสอบแข่งขัน แต่งตั้งพิจารณาอย่างตรงไปตรงมา ไม่คำนึงญาติมิตรหรือพวกพ้องของใคร เกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งหรือปูนบำเหน็จความดีความชอบ ให้มีกรรมการพิจารณาอย่างตรงไปตรงมา

4. แนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนะของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสัมภาษณ์เจาะลึกและจากผลของการสนทนากลุ่ม สรุปได้ดังนี้

(1) ฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำ มีหน้าที่บริหารหน่วยงาน หากมีการจัดซื้อจัดจ้าง การประมูลโครงการ การรับบุคคลเข้าทำงาน

ควรยึดระเบียบราชการอย่างเคร่งครัด ควรปลูกฝังค่านิยม ต่อต้าน การทุจริตคอร์รัปชัน และควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร องค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) องค์กรต่างๆ เป็นต้นว่า องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวง สาธารณสุข และองค์กรภาครัฐอื่นๆ ควรตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ การจัดซื้อจัดจ้าง การรับบุคคลเข้าปฏิบัติงาน การพิจารณาความดี ความชอบ การประมูลโครงการ การยึดระบบอุปถัมภ์ ในการปฏิบัติ งานคณะกรรมการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ควรปฏิบัติหน้าที่ อย่างเคร่งครัด ตรงไปตรงมา และควรปรับปรุงกฎระเบียบ และ กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการลงโทษให้หนักขึ้น

(3) กรณีการใช้ระบบพวกพ้องหรือระบบอุปถัมภ์ใน การปฏิบัติงาน เริ่มตั้งแต่การเข้าสู่ตำแหน่ง การเลื่อนขั้น การเลื่อน ตำแหน่ง การพิจารณาความดีความชอบ จะทำให้บุคคลากรคนอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่พวกพ้อง ตั้งใจทำงาน ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน จะส่งผลให้เกิดผลเสียในความเจริญก้าวหน้าขององค์กรได้ ดังนั้น บุคคลซึ่งอยู่ใกล้ชิด ควรช่วยกันทักท้วงต่อการบริหารองค์กร ซึ่งควร ยึดหลักธรรมาภิบาล จึงจะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลดี มีประสิทธิภาพ

(4) ควรจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมการต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชัน ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับ ประเทศ เพื่อจะได้ร่วมกันต่อต้านและป้องกันปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาสังคม ทุกคนในชุมชนและสังคมต้องร่วมมือ กันป้องกันปัญหาดังกล่าว ซึ่งประชาชนควรมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการท้องถิ่นของตน

(5) ควรบรรจุวิชาปัญหาการคอร์รัปชันและแนวทางการ ป้องกันแก้ไขในหลักสูตรการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ทั้งนี้เพื่อจะได้ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้มีความรู้ เกี่ยวกับโทษของการทุจริตคอร์รัปชันอีกด้วย

(6) องค์กรหน่วยงานที่ใช้วิธีการป้องกันปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน จากวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง และการประมูลโครงการ (การฮั้วกัน) โดยใช้วิธี E-auction ควรปรับปรุงระบบขึ้นใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ วิธีการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนคติ ของประชาชน ประกอบด้วย การจัดซื้อจัดจ้าง ได้มีเจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา กระทรวงสาธารณสุข ได้มีการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยวิธีแตกต่างกัน การกินตามน้ำ ก็เป็นการทุจริตคอร์รัปชันอีกวิธี

หนึ่ง ซึ่งเป็นพฤติกรรมหลอกลวงเงิน โดยการติดต่อคู่กรณีว่าจะนำ เงินไปให้คณะกรรมการเพื่อให้สอบเข้าเรียน เข้าทำงานได้ แต่เขา มีความสามารถสอบเข้าได้เอง การเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานหรือ สมัครเข้าทำงาน โดยมีการจ่ายเงินจำนวนไม่น้อยเท่าไรขึ้นกับ ตำแหน่งนั้นๆ การรับสินบาทคาดสินบน เป็นการติดสินบน เจ้าพนักงาน เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง การประมูลโครงการ (การฮั้วกัน) โดยได้มีการฮั้วประมูลโครงการ ถ้าใครต้องการจะได้รับ อนุมัติให้ดำเนินโครงการ ต้องเสียเงินแก่ผู้ประมูลคนอื่นๆ การรับ ค่าคอมมิชชั่น เป็นการทุจริตคอร์รัปชัน โดยจะคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ของวงเงิน เช่น 5% หรือ 10% ส่วนระบบพวกพ้องหรือระบบ อุปถัมภ์ เป็นการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งช่วยเหลือพวกพ้องเข้าทำงาน การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การพิจารณาความดีความชอบ

สภาพการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน องค์กร หน่วยงานได้ดำเนินการป้องกันแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง บุคลากรของหน่วยงานและกรรมการมีการสอด ส่องตรวจสอบที่มีมาตรการเคร่งครัด การกินตามน้ำ หน่วยงานได้ รับผิดชอบต่อการคอร์รัปชันตามนโยบายของรัฐบาล ไม่ให้เชื่อ ครงาย การเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงาน ได้ป้องกันโดยได้ตรวจสอบ อย่างเคร่งครัด มีการสอบเข้าอย่างยุติธรรม การรับสินบาทคาด สินบน หน่วยงานได้ปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพ การประมูล โครงการ(การฮั้วกัน) องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดใช้วิธี E-auction การรับค่าคอมมิชชั่น องค์กรตั้งกรรมการติดตามตรวจสอบ อย่างเข้มงวด ไม่ให้รับค่าคอมมิชชั่น ส่วนระบบพวกพ้องหรือ ระบบอุปถัมภ์ ได้รับบุคคลเข้าทำงานโดยการสอบเข้าด้วย ความยุติธรรม

แนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน ฝ่ายบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะปลัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรยึด ระเบียบอย่างเคร่งครัด ใช้หลักธรรมาภิบาล ให้แต่ละองค์กรตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง การรับบุคคลเข้าทำงาน การพิจารณาความดีความชอบ ต้องใช้ระบบความดีความถูกต้อง (Merit System) ปราศจากระบบอุปถัมภ์ ควรบรรจุวิชาปัญหาการ ทุจริตคอร์รัปชันไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับประถม ศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ดี ควรจัดตั้งกลุ่ม ชมรม ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อต่อ ด้านปัญหาการคอร์รัปชัน ส่วนการใช้วิธี E-auction ในการจัดซื้อ จัดจ้าง การประมูลโครงการ บางประเทศทาง Internet ใช้เวลานั้นๆ ผู้เสนอโครงการไม่สามารถปฏิบัติตามได้

อภิปรายผลการวิจัย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้พบ ประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปรายผลต่อไปนี้

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดซื้อจัดจ้างได้มีการทุจริตคอร์รัปชันด้วยวิธีต่างๆ เป็นต้นว่า การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ขององค์กร ทหารบก ทหารเรือ กรมต่างๆ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข การจัดซื้อจัดจ้างโดยเจ้าหน้าที่ผู้คอร์รัปชัน ได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ขาย จำนวนเงินน้อยกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ จำนวนเงินที่แตกต่างกัน ผู้คอร์รัปชันเป็นผู้เอาเงินจำนวนนั้น หรือไม่ก็มีการล็อกสเปก ถอดอุปกรณ์บางชิ้นออก ทำให้ผู้ซื้อจ่ายเงินน้อยลง แต่ได้เบิกเงินตามงบประมาณ ซึ่งมีความแตกต่างกับงานวิจัยของสุทธิรัตน์ อ่อนเที่ยง (2544) ที่ได้วิจัยเรื่อง คอร์รัปชันในระบบราชการไทย : ศึกษากรณีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมและวิธีการคอร์รัปชัน จากการจัดซื้อจัดจ้าง โดยการบิดเบือนระเบียบข้อบังคับ อาศัยตำแหน่งของตนแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ สมคบกับผู้ขาย เสนอราคาให้แก่ทางราชการสูงกว่าราคาจริง ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ปลอมแปลงหรือกระทำการใดๆ เป็นเท็จ กล่าวคือ การทุจริตคอร์รัปชันของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละพื้นที่ ประการสำคัญขึ้นกับเศรษฐกิจ และสังคม พฤติกรรมของคนในพื้นที่นั้นๆ

การทุจริตคอร์รัปชันจากการเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่ การงานพบว่า ผู้สมัครเข้าทำงานจะต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกบุคคลเข้าทำงาน ถ้าไม่เสียเงินก็จะเป็นญาติหรือพวกพ้องกัน บางแห่งแม้เป็นญาติกันก็ต้องเสียเงิน แต่เสียเงินจำนวนน้อยกว่า จำนวนเงินที่นำมาเสียให้ผู้เกี่ยวข้องนั้น จะขึ้นกับตำแหน่งหน้าที่และขึ้นกับองค์กรหน่วยงานนั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงหทัย อินทะชัย (2553) ที่ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการทุจริตคอร์รัปชันในการบรรจุและแต่งตั้งพนักงานส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การบรรจุแต่งตั้งพนักงานส่วนท้องถิ่นจะต้องเสียเงิน ทำกันเป็นกระบวนการทั้งระบบ จนกลายเป็นประเพณี ถ้าไม่เสียเงินก็ต้องเป็นญาติจึงจะมีโอกาสเข้าทำงาน กล่าวคือ การทุจริตคอร์รัปชันจะต้องกระทำกันเป็นกระบวนการ มีการแบ่งปันผลประโยชน์จึงจะทำได้นาน

แนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันตามทัศนะของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พบว่า ฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำ มีหน้าที่บริหารหน่วยงาน หากมีการจัดซื้อจัดจ้าง การประมูลโครงการ การรับบุคคลเข้าทำงาน ควรยึดระเบียบราชการอย่างเคร่งครัด ควรปลูกฝังค่านิยมต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมมทิมา แสงรอด (2553) ที่ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการป้องกันการทุจริตในการ

จัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกาพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ และควรปลูกฝังค่านิยมต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันให้กับประชาชน เนื่องจากการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาสังคม ประชาชนทุกคนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข ซึ่งควรมีค่านิยมต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอีกด้วย

นอกจากนี้แนวทางการป้องกันและแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน พบว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตน ควรจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ เพื่อจะร่วมกันต่อต้านและป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศาสนะ ประทาน (2554) เรื่องการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดควาย อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ที่พบว่า แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน จะต้องสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการท้องถิ่นให้มากที่สุด แนวทางการดำเนินงานได้แก่ การกำหนดนโยบายเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรประชาชนและสร้างเครือข่ายการประสานงาน เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน และศูนย์ประสานงานขึ้นในองค์กร กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างเครือข่าย และศูนย์ประสานงาน ย่อมจะเป็นปรากฏการณ์ในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันได้ ซึ่งทุกภาคส่วนควรจะได้ประสานความร่วมมือกันในการป้องกันปัญหาสังคมดังกล่าว

ข้อค้นพบที่น่าสนใจ : ค่านิยม อุดมการณ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันปัญหาทุจริตคอร์รัปชันนี้ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ปฏิบัติ

1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไข ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น องค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมของประชาชน ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ เพื่อจะได้ร่วมกันต่อต้านและป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาสังคม ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.2 ระบบพวกฟ้องหรือระบบอุปถัมภ์จะเป็นวิธีการอีกอย่างหนึ่งของการทุจริตคอร์รัปชัน ไม่ว่าจะการจัดซื้อจัดจ้าง การรับบุคคลเข้าทำงาน การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การพิจารณาความดีความชอบ จะใช้ระบบพวกฟ้อง ทำให้เกิดอคติ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรยึดกฎระเบียบของราชการอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารต้องใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กร

1.3 การทุจริตคอร์รัปชันเป็นกระบวนการที่มีการจัดทำเป็นกลุ่ม และมีการแบ่งปันผลประโยชน์ บางองค์กร บางพื้นที่ได้ดำเนินการเป็นประเพณี มีค่านิยมผิดๆมากกว่าด้านคุณธรรม ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการควรสร้างหลักสูตรการเรียนการสอน การทุจริตคอร์รัปชันเน้นสาเหตุ โทษ และแนวทางการป้องกันแก้ไข สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อจะได้ปลูกฝังสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันให้เด็กและเยาวชนได้สืบสานต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะทำวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เกี่ยวกับสาเหตุและแนวทางการป้องกันแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเชิงลึก

2.2 ควรทำวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการป้องกันแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 ควรทำวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เกี่ยวกับผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชันต่อการพัฒนาประเทศ

เอกสารอ้างอิง

กัญทิมา แสงรอด (2553) **แนวทางการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล**. ขอนแก่น : รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชาย โพธิ์สิตา. (2550). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

ดวงหทัย อินทะชัย. (2553). **กระบวนการทุจริตคอร์รัปชันในการบรรจุและแต่งตั้งพนักงานส่วนท้องถิ่น**. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ภานุ ลวกุล. (2545). **รูปแบบและวิธีการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รัตนะ บัวสนธ์. (2546). **คอร์รัปชันในวงการศึกษาของไทย : กรณีศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง**. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รัตพงษ์ สอนสุภาพ (2557) **มาตรการป้องกันการคอร์รัปชันการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ**. **ประชาคมวิจัย** ฉบับที่ 117 กันยายน - ตุลาคม 2557 : หน้า 6

วิทยากร เชียงกุล. (2557). **นโยบายรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ : การทับซ้อนของผลประโยชน์ทางธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.

ศาสนะ ประทาน (2554) **การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดควาย อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี**. ขอนแก่น : รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). **ประชากรจากทะเบียน จำแนกตามเพศ ภาค และจังหวัด พ.ศ. 2546-2555**. สืบค้น 19 กันยายน 2557. จาก www.nso.go.th.

สุทธิรัตน์ อ่อนเที่ยง. (2544). **คอร์รัปชันในระบบราชการไทย : ศึกษากรณี กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (2557). **แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง (ตอนที่ 1)**. ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 13 กรกฎาคม 2544, หน้า 5. จาก <http://www.fpo.go.th/S-1/Source/Article/Article42.htm>

อิสรกุล อุณหเกตุ (2557) **คอร์รัปชัน ความโปร่งใส และกลไกสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน**. **ประชาคมวิจัย** ฉบับที่ 117 กันยายน-ตุลาคม 2557 : หน้า 10